

[Forsvarsministeren.]

organiseret således, at det kan operere med meget kort varsel, for det andet må der være et meget intimt samarbejde mellem forsvarrets led, forberedt og indøvet i fredstid.

Siden 1905 har de skiftende forsvarsministre haft ansvaret for, at dette samarbejde fik et tilfredsstillende forløb, men uden at der var oprettet et fagligt militært organ, som var løftet op over hæren og flåden, og som ministeren kunne rådføre sig med om den mest hensigtsmæssige løsning af de militære anliggender, set fra et helhedssynspunkt. Det er ikke mere en holdbar ordning. Herom har der været enighed i forsvarskommissionen mellem socialdemokratiets, venstres, de konservatives og det radikale venstres medlemmer. Et nyt forsøg på at nå en fælles indstilling fra generalkommandoen og søværnskommandoen førte ikke til et forslag til løsning af dette afgørende problem. Derimod blev generalkommandoen og søværnskommandoen enige om at foreslå, at de tre værnschefer ikke alene skulle have ledelsen af de militære anliggender; de skulle også have ledelsen af værnenes administration. Tillige skulle værnscheferne danne en forsvarsledelse, men uden forpligtelse til at komme med en fælles indstilling til forsvarsministeren. Afgørelsen af rent militære anliggender skulle ifølge dette forslag, såfremt der var uenighed mellem værnscheferne, overlades til den civile forsvarsminister, og uden at ordningen kom til at indeholde en militær myndighed, som havde pligt til at fremkomme med en indstilling på samtlige værns vegne. Forslaget var i afgjort uoverensstemmelse med generalkommandoen's forslag af 11. februar 1948, men det indeholdt betydelige indrømmelser til søværnskommandoen's synspunkter og navnlig til den betragtning, at et søværnskommando og administration ikke bør adskilles, men bør forblive som en mindre verden for sig.

Det var ikke en sådan ordning, der var stemning for indenfor forsvarskommissionen, og forslaget kunne derfor ikke udgøre et anvendeligt grundlag for en forhandling om en anden form for enhed i ledelsen end den, kommissionen har foreslået og regeringen har tiltrådt.

Det er forsvarskommissionens og regeringens standpunkt, at det må være en ufravigelig forudsætning for enhed i ledelsen af forsvaret, at værnene ligestilles. Hæren får ikke en førende stilling — således som hæren tidligere har krævet og tidligere har haft tilslutning til her på rigsdagen. Derfor

er det foreslået, at forsvarschefen skal kunne vælges blandt hærens, søværnets eller flyvevåbnets officerer. Det radikale venstres medlemmer i forsvarskommissionen har imidlertid i betænkningen udtalt frygt for, at forslaget giver forsvarschefen for stærk en stilling overfor forsvarsministeren. Det er ikke sandsynligt, at denne ængstelse vil vise sig at være berettiget. Forsvarschefens virksomhed og ansvar vil blive bestemt af de direktiver, som han modtager fra forsvarsministeren. Forsvarschefen skal lede forsvarsstyrelsen, idet det udtrykkelig i lovforslaget er pålagt ham at lade en række principielle sager komme til drøftelse i denne styrelse, således at værnscheferne får lejlighed til direkte at give udtryk for deres synspunkter. Han skal lade forsvarstaben udføre alt grundlæggende stabsarbejde i overensstemmelse med forsvarsministerens direktiver, og han kan give supplerende anvisninger. Endvidere får forsvarschefen ret og pligt til at gøre indstilling til forsvarsministeren. Denne indstilling kan forsvarsministeren tiltræde, og han kan lade være. Med andre ord, forsvarsministeren får samme stilling overfor forsvarschefen, som han nu har overfor værnscheferne, og han kan, når han skønner det hensigtsmæssigt, rådføre sig med værnscheferne. Den afgørende forandring, som forslaget indeholder for de rent militære anliggenders vedkommende, er den, at der nu foruden værnscheferne ansættes en militær chef, som ud fra et helhedssynspunkt har pligt til at råde forsvarsministeren. Desuden skal forsvarschefen forberede sig til at lede de militære operationer, hvis den katastrofe skulle indtræffe, at Danmark blev angrebet, men også under krig skal han følge de direktiver, som han modtager fra regeringen ved forsvarsministeren.

De radikale medlemmer af forsvarskommissionen har endvidere bl. a. taget forbehold overfor forslaget's bestemmelser om landets militære inddeling i landsdelskommandoer, regioner og distrikter. Begrundelsen for denne inddeling er, at der, hvis Danmark angribes, må regnes med, at angrebet bl. a. udføres dels af flyvemaskiner, dels ved landsætning af luftbårne tropper overalt i landet og dels ved anvendelse af moderne landgangsfartøjer, som gør det muligt at foretage landsætning af tropper på kyststrækninger, der på grund af deres bundforhold, vanddybde og strømforhold tidligere ansås for egnede til landsætning, således at enhver del af landet må betragtes som sandsynligt angrebssted.

Medens det er tanken, at cheferne for sø-